

Tipografia en entorns GNU/Linux

Rafael Ferran i Peralta
UOC – ETIS

Miquel Àngel Senar Rosell

13 de juny de 2010

Aquest treball està subjecte -excepte que s'indiqui el contrari- a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0 Espanya de Creative Commons. Podeu copiar-lo, distribuir-lo i transmetre'l públicament sempre que citeu l'autor i l'obra, no es faci un ús comercial i no es faci còpia derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/deed.ca>

Definició de tipografia

1. Tècnica de dissenyar, compondre, i fixar, en qualsevol suport que en permeti la visualització, en què s'utilitzen tipus de lletra de qualsevol mena.
2. Conjunt de lletres, números, etc. amb un disseny concret, que s'utilitza en impressió i altres medis de comunicació visual.

Evolució de la tipografia

s. XV – Impremta de tipus mòbils

finals s. XIX – Linotip i Monotip.

mitjans s. XX – Fotocomposició.

final s. XX – Autoedició, tipografia digital.

segle XXI – Nous formats, document electrònic.

Tipus de lletra, creació

500 anys

Digital

Objectiu

Objectiu

Disseny

Disseny

Punxons

Corbes de Bézier

Matrius i còpies

Formats digitals

Producte final

Producte final

Què ha canviat?

500 anys

Accés a l'ús,
la creació
i la distribució:
només el sector
industrial gràfic

Digital

Accés a l'ús,
la creació
i la distribució:
tota la
comunitat.

Tipografia digital

Comercial

Objectius: benefici econòmic.
Llicències: programari propietari.

Protecció del benefici econòmic.
Sempre ha estat així.
Així ha de seguir.

És possible un altre model de
tipografia digital?

No comercial

Objectius: compartir un bé cultural.
Llicències: programari lliure.

Protecció copyleft.
És necessari. És positiu.

Convivència entre tipografia lliure i propietària?

No és problemàtica.

És beneficiosa.

És enriquidora.

Benefici per als dos models.

Cultura tipogràfica.

GNU/Linux i la tipografia

Llicències de programari lliure:

Usar tipus de lletra.

Estudiar com estan fets.

Copiar, modificar i millorar-los

Compartir-los i distribuir-los.

Com la resta de programari lliure.

GNU/Linux i la tipografia

Llicències de programari lliure:

GPL amb excepció tipogràfica.

Arphic public license.

Open Font License (OFL) v. 1.1, de SIL

GNU/Linux i la tipografia

Eines lliures de creació tipogràfica:

FontForge – Edició i creació de tipus.

Inkscape – Dibuix vectorial de glifs.

XSane – Escaneig d'originals.

GIMP – Edició d'imatges.

Scribus – Maquetació professional.

Processadors de textos.

Distribució de tipografia lliure

Internet i el web:

Obtenir, compartir, mesclar,
distribuir i aprendre com
funcionen els tipus de lletra:

Open Font Library

Procés de creació tipogràfica en entorns GNU/Linux.

Exemple pràctic

Gamaliel

Un tipus de lletra lliure
creat amb GNU/Linux

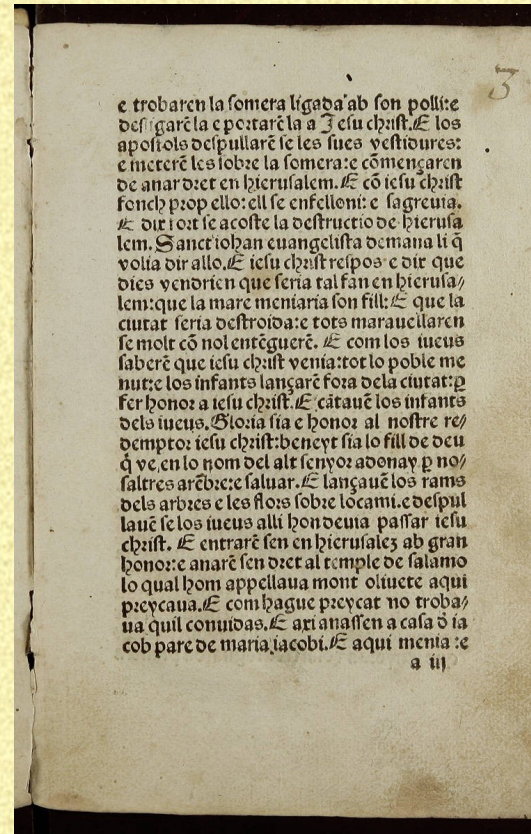
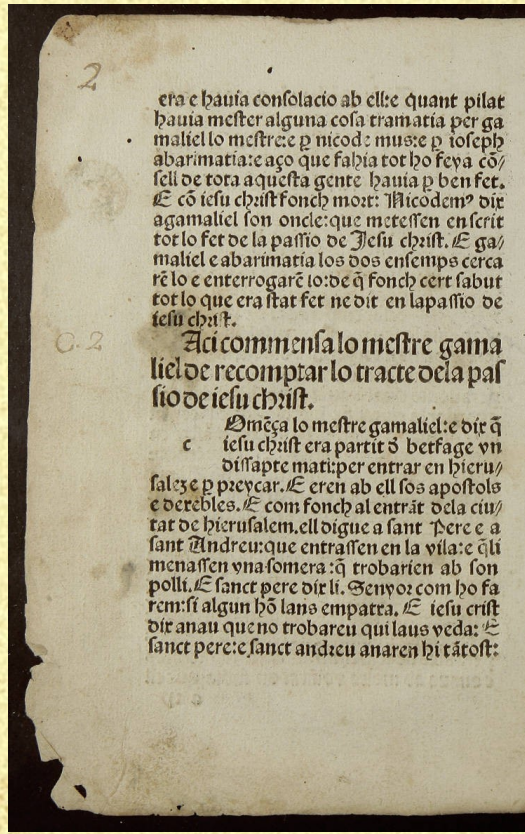
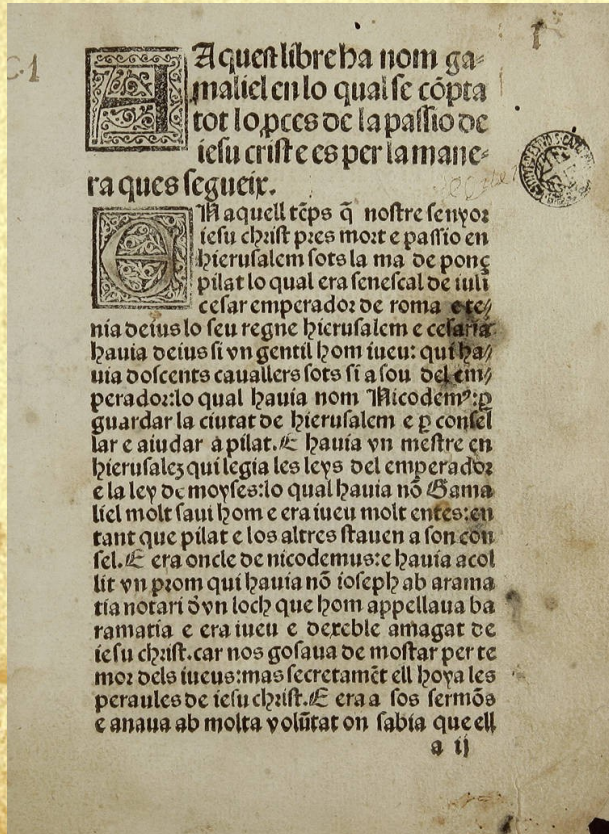
Gamaliel

Tria d'un tema, definició d'objectius i decisions de disseny prèvies:

- Tipus de lletra vinculat a Catalunya.
- Basat en l'incunable *Gamaliel*, imprès a Barcelona l'any 1496 per Joan Rosembach.
- No recuperació del tipus, fer un tipus nou, modern, però amb regust antic.
- Usar només rectes i arcs de circumferència.
  - Llicència OFL

Gamaliel

Documentació

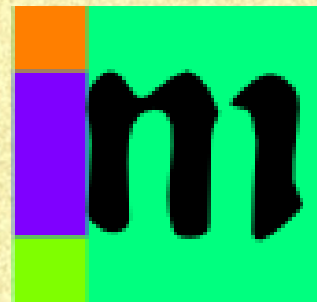
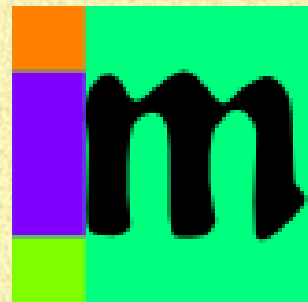
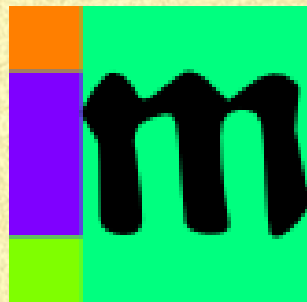

Gamaliel

Estudi de les proporcions

e trobaren la somera ligada ab son polli: e
desligarè la e portarè la a Iesu christ. E los
apostols despullarè se les seues vestidures:
e meterè les sobre la somera: e començaren
de anar dret en hierusalem. E cò iesu christ
fench prop ello: ell se enfelloni: e sagreua.
E dir i ont se acoste la destructio de hierusa
lem. Sancti iohan euangelista demana li q̄
volia dir allo. E iesu christ respos: e dir que
dies vendrien que seria tal fan en hierusa
lem: que la mare mentaria son fill: E que la
ciutat seria destruida: e tots marauellaren
se molt cò nol entèguerè. E com los iueus
saberè que iesu christ venia: tot lo poble me
nut: e los infants lançarè fora dela ciutat: q̄
fer honor a iesu christ. E cāt auè los infants
dels iueus. Gloria sia e honor al nostre re
demptor: iesu christ: beneyt sia lo fill de deu
q̄ ve en lo nom del alt senyor adonay p no
saltres arèbre: e saluar. E lançauè los ramo
dels arbres e les flos sobre locami. e despul
lauè se los iueus alli hon deua passar iesu
christ. E entrarè sen en hierusalem ab gran
honor: e anarè sen dret al temple de salamo
lo qual hom appellaua mont oliuete aqui
preycua. E com hague preycat no troba
ua quil conuidas. E ari anassen a casa d ia
cob pare de maria iacobi. E aqui menta: e
a ij

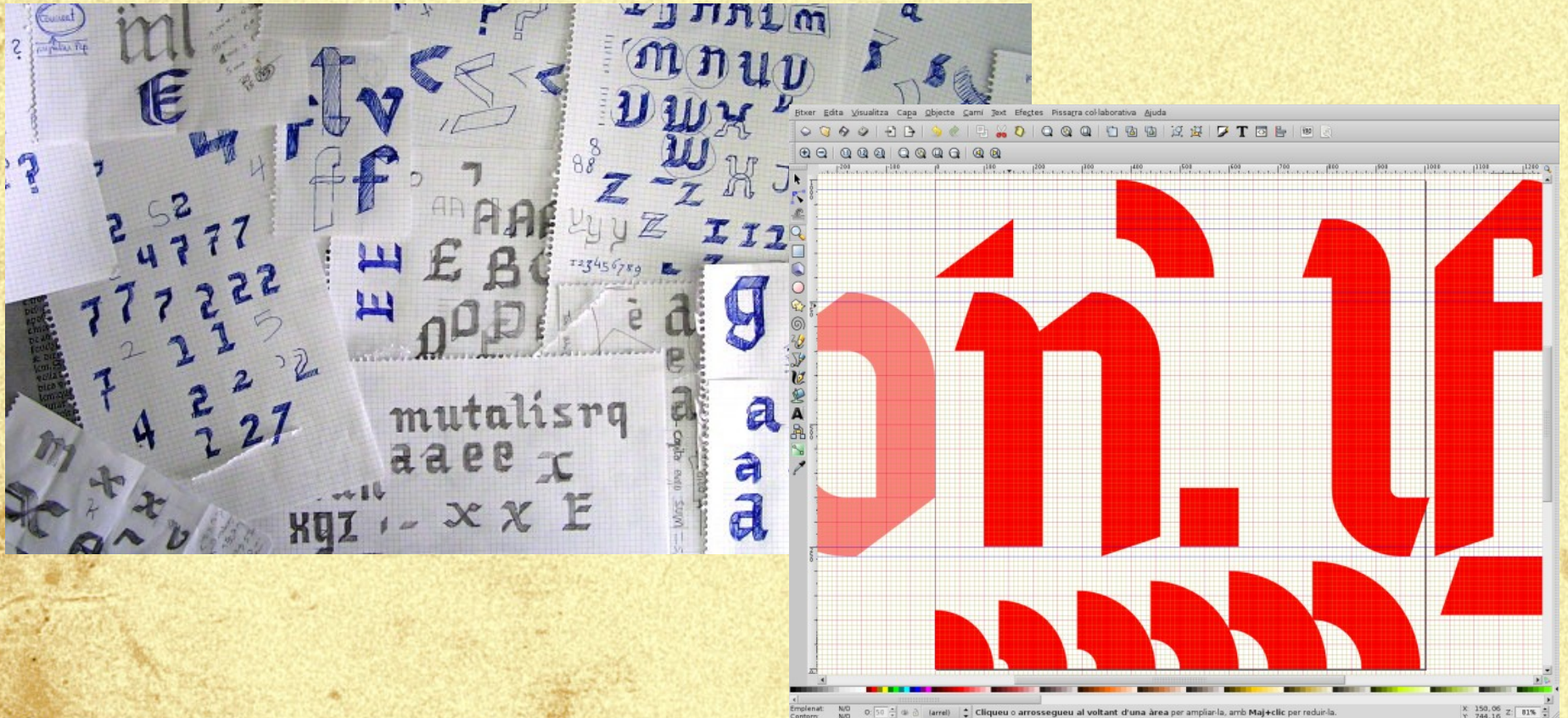
apostols despullare se les seues vestidures:
e meterè les sobre la somera: e començaren
de anar dret en hierusalem. E cò iesu christ
fench prop ello: ell se enfelloni: e sagreua.
E dir i ont se acoste la destructio de hierusa

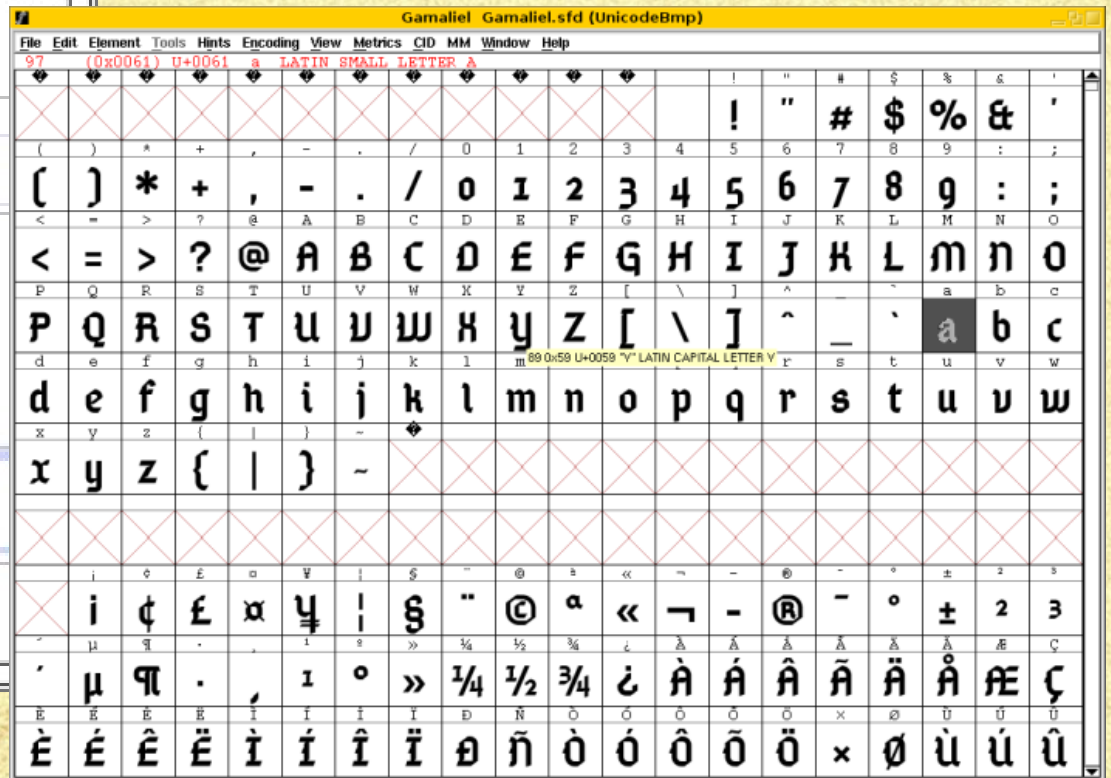
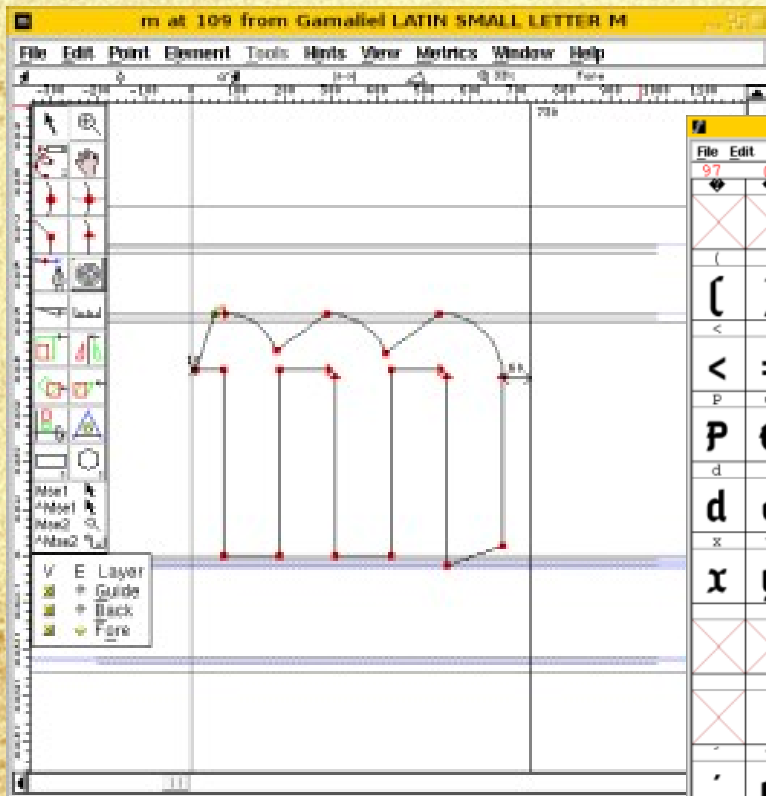
Gamaliel

Disseny dels glifs

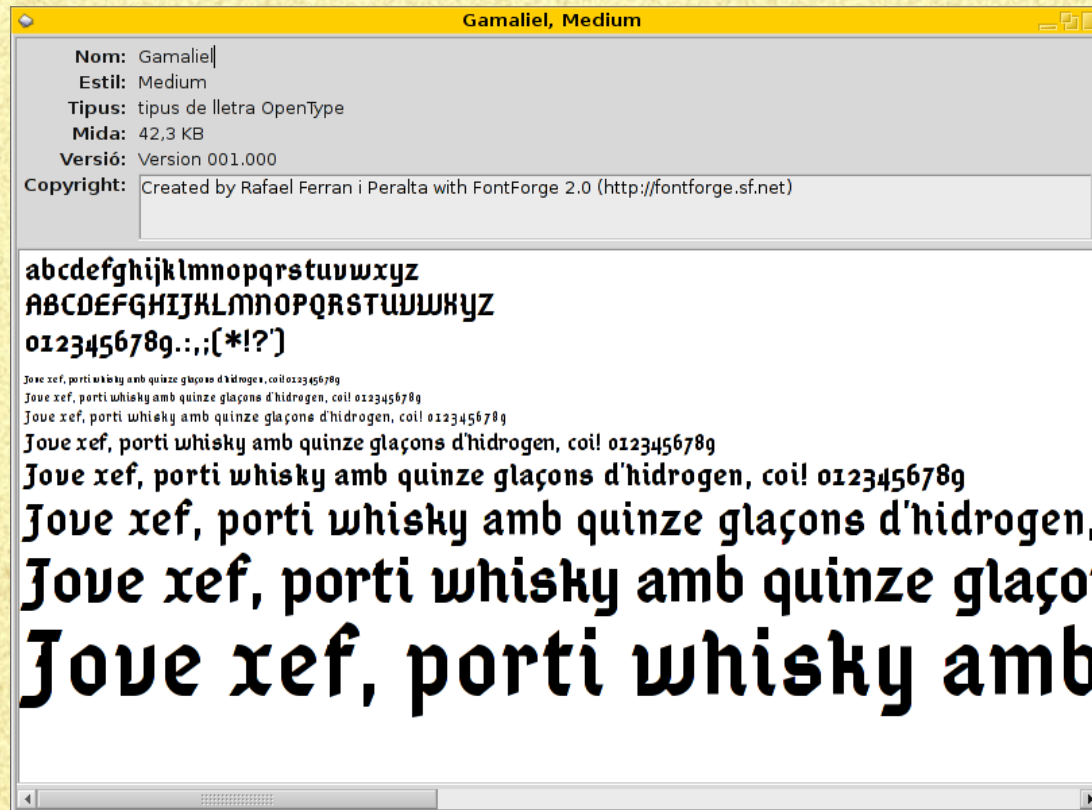
Gamaliel

Edició amb FontForge

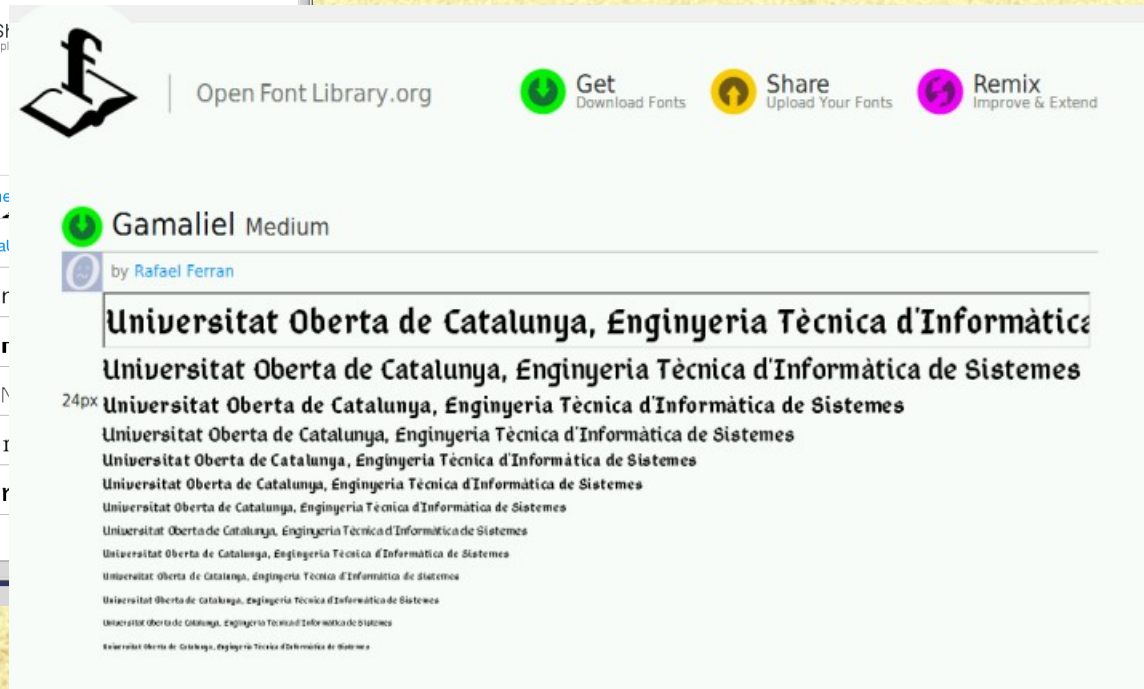
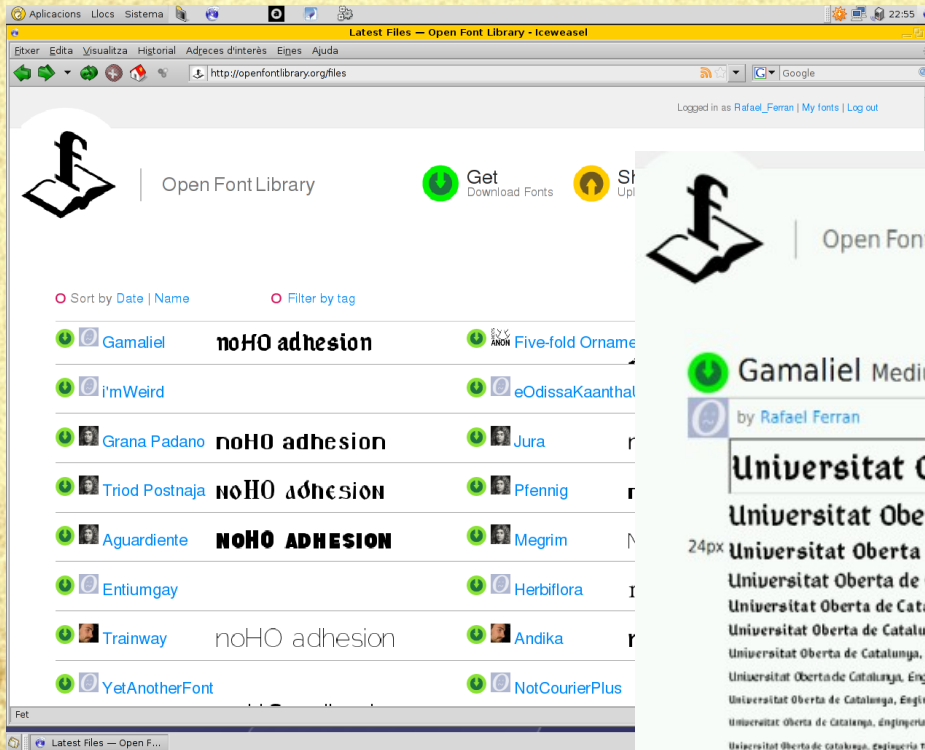
Gamaliel

Generar tipus de lletra OTF

Gamaliel

Compartir amb la comunitat

Rafael Ferran i Peralta

Juny de 2010